

Данак у крви

Posted: 28. октобар 2013. in [Период од 1389. до 1804. год.](#)

Према природи давања у освојеним хришћанским земљама под Турцима постојале су четири врсте пореза: порез у живој деци или данак у крви, порез у народној снази, порез у земаљским производима, и порез у новцу.

Порез у живој деци или данак у крви плаћали су хришћани четири провинције, дајући султану 10.000 најљепше, најкршније и најздравије деце од 10 до 12 година.

Девширма, „одабир” (данак у крви), османски систем за регрутовање деце у султанову службу, с почетка XIV века: из сеоских крајева насељених немуслиманским становништвом редовно су одвођени дечасти, који би потом били „преваспитавани”, превођени у ислам, учили турски и обучавали се за разне државне службе.

Већина их је додељена капи куларима, нарочито јаничарима, али неки су могли бити одабрани за службу на Унутрашњем или Спољном двору. Током XV и XVI века велик, а често и најважнији део османске политичке и војне елите састојао се од људи скупљених преко девширме, што значи да је она била и систем који је омогућавао друштвени успон. Због све већег притиска који су поданици муслиманске вере вршили на султана у жељи да остваре војну и политичку каријеру, али и због све веће корупције мешу османлијама, девширма је током XVII века полако изашла из праксе.

Одузета деца турчена у Цариграду и врло брижљиво спремана за војнички живот. Од њих су последице постајали они силни и чувени јаничари који су као пешаци ратовали.

Узимање овог пореза стављало је **родитеље на неисказане муке и патње**. Они су у свом очајном положају долазили на врло тешке мисли: често су **сами сакатили своју кршну и здраву децу**, и најпосле почели су нејаку децу после десете, а прије дванаесте године женити, да би их на овај начин задржали и сачували, знајући да Турци нису хтели нипошто да раскидају брачне везе. И ово је било једино спасоносно средство против узимања деце и тешког мучења родитеља. **Давање данка у крви трајало је скоро непун два вијека у српским земљама.**

Десетине хиљада деце Османлије су отеле, одгајиле их као муслимане у јединице Јањичара и спремали их да убијају хришћане.

Бивши јаничар описује девширму

Кад год упадну у коју земљу и народ покоре, тада **царски писар одмах за њима иде и што год је дечака све у јаничаре узима**, а за свакога даје пет златника и шаље преко мора у Анадолију, где их чувају. Таквих дечака бива око две хиљаде. **А ако од непријатељских људи не би добио довољно, онда од свих хришћана у његовој земљи који имају дечаке ове одузимају у свакоме селу, одредивши колико које село може дати највише да би ипак број био увек потпун.** А ове дечаке које из своје земље узима назива **чилици**, а после своје смрти сваки од њих сав свој иметак може остављати коме хоће.

Али оне које узима од непријатеља називају **пвнџик**. Ови после своје смрти не могу ништа оставити, већ све прелази цару, осим ако се неко тако понесе и заслужи да буде ослобођен, тај може дати после своје смрти коме шта хоће.

Хришћанска критика девширме у Житију Георгија Новог из Софије (1539)

Ово се догодило за време владавине безбожног, неправедног и злог турског султана Селима. У потаји, лукаво, он је у трећој години своје владавине разаслао гласнике и службенике у све крајеве својих многих краљевстава и наложио им да с војницима оду тамо где има хришћанских кућа.

И ако у кући неког хришћанина нађу три сина, два нека узму за цара, а трећега нека оставе родитељима. Али ако хришћанин има само једног сина, њега нека му узму силом, за цара. Ови учинише како им је цар наложио, обрезаше их према безбожничкој сараценској [муслиманској] вери и научише их лажљивој књижи имамовој. Потом тај цар даде наредбу да се деца обучавају у војним вештинама: да се боре и да јашу коње. Кад би достигли зрелост, цар би их обасипао великим почастима и звао их јаничарима. А они су били тако заслепљени да су се почели понашати беспризорно, чак и према сопственим родитељима, сопственим мајкама и очевима, да су стали убијати хришћане на најсрамнији начин, па су тако били и гори од Сарацена.

Извор: Магацин